

Змістовий модуль 6.
**Спічрайтинг у військово-
професійному мовленні.**

Тема 19.

**Види красномовства та сфери його
застосування.**

Навчальні питання:

1. Поняття красномовства.
2. Академічне (наукове) красномовство і його роль у професійній діяльності військовослужбовця.
3. Особливості судового (юридичного) красномовства. Роль церковного красномовства у сучасній армії.
4. Значення суспільно-побутового красномовства у військових колективах.
5. Соціально-політичне красномовство як один із засобів боротьби за владу та гармонізацію суспільних відносин.
6. Сутність та особливості військової риторики як окремого виду красномовства.
7. Виконання вправ на визначення видів красномовства.

Навчальна література:

1. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. / Н.М. Баличева, І.В. Гавриш, Н.А. Кудрявцева, В.Г. Рибалка. – Харків: ХУПС, **2011.** – С. **83-86.**
2. Абрамович С.Д. Риторика загальна та судова / С.Д. Абрамович, В.В. Молдован, М.Ю. Чикарькова. – Л. : Кальварія, **2001.** – С. **15-40.**
3. Мацько Л.І. Риторика / Л.І.Мацько, О.М.Мацько. – К. : Вища школа, **2003.** – С. **190-215.**

1. ПОНЯТТЯ КРАСНОМОВСТВА.

КРАСНОМОВСТВО — мистецтво підготування та виголошення публічного виступу з метою переконання, ефективного мовного впливу на аудиторію з урахуванням її особливостей.

2. АКАДЕМІЧНЕ (НАУКОВЕ) КРАСНОМОВСТВО І ЙОГО РОЛЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ.

Академічне красномовство – це ораторська діяльність науковця та викладача, яка

пов'язана із викладенням результатів дослідження або популяризацією досягнень науки.

Головні риси – об'єктивність, доказовість, бездоганна логічність, точність мислення, інформативність, пізнавальна спрямованість, відсутність двозначності, у більшості випадків – беземоційність.

Жанри академічного красномовства – наукова лекція (вузівська або шкільна), науково-популярна лекція, наукова доповідь, науковий огляд, наукове повідомлення (або інформація).

Зразок академічного красномовства

[Красномовство] “народжується з великої кількості знань і старань, адже тут необхідно засвітити найрізноманітніші знання, без яких спритність у словах є безглуздою і смішною; необхідно надати краси самій мові, і не тільки добром, а й розташуванням слів; і всі порухи душі, якими природа наділила рід людський, необхідно досконало вивчити, бо вся міць і мистецтво красномовства полягають у тому, щоб заспокоювати або збуджувати душі слухачів. До всього цього повинні долучатися гумор і дотепність, освіченість, гідна вільної людини, швидкість і стислість як в обороні, так і в нападі, пройняті витонченістю та добрим вихованням.

3. ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО (ЮРИДИЧНОГО) КРАСНОМОВСТВА. РОЛЬ ЦЕРКОВНОГО КРАСНОМОВСТВА У СУЧАСНІЙ АРМІЇ.

Судове (юридичне) красномовство – це ораторські виступи юристів, підсудного та цивільних осіб

у процесі розгляду судової справи з позицій законодавства.

Головні риси – об’єктивність, бездоганна логічність, визначальний характер діалогічності (основою судового процесу є дебати), апеляція до суду, офіційність (судова промова – це правовий акт), використання специфічної юридичної лексики; відповідність етичним вимогам юридичної діяльності.

Основні жанри – промови, дебати, виступи, бесіда, суперечка.

Зразок судового красномовства

Панове присяжні засідателі! Ясна річ. Прокурор у всьому має рацію. Всі ці злочини підсудний скоїв і сам у них зізнався. Про що тут сперечатися? Але я звертаю вашу увагу ось на що. Перед вами сидить людина, яка тридцять років відпускала вам на сповіді ваші гріхи. Тепер вона чекає від вас: чи відпустите ви їй її гріх?

Церковне красномовство – це вид професійної публічної мови, якою користуються у

християнських церковних відправах та проповідницькій діяльності.

Особливості церковного красномовства – це апеляція до Святого Письма, морально-етична спрямованість, використання антитези (для возвеличення Божого помислу, благих діянь і осудження диявольських сил і ницості), широке використання риторичних фігур та мовних елементів конфесійності (маркована лексика, яка застосовується переважно в царині релігії).

Жанрами церковного красномовства є проповіді, бесіди, напуття, коментування Біблії тощо.

Зразок церковного красномовства

Немає людини праведної на землі, що робила б добро і не грішила, тому не клади свого серця на всякі слова, що говорять, щоб не чути свого раба, коли він лихословить тебе, знає бо серце твоє, що багато разів також ти лихословив на інших.

4. ЗНАЧЕННЯ СУСПІЛЬНО-ПОБУТОВОГО КРАСНОМОВСТВА У ВІЙСЬКОВИХ КОЛЕКТИВАХ.

Суспільно-побутове
красномовство – це влучне,
гостре або урочисте слово з
приводу якоїсь важливої
події у приватному житті
або певної гострої чи
цікавої ситуації.

Головні риси – ритуальність (промови присвячені певним життєвим ритуалам); імпровізаційність; лаконічність; тексти не вимагають обов'язкової схеми побудови (вступ, основна частина, висновки); оратор черпає приклади з життєвого матеріалу, фольклору; яскраво виражений національний характер, зберігає й продовжує традиції і звичаї народу.

Основні жанри – ювілейні промови, привітальне слово, застільне слово (тости), надгробне (поминальне) слово.

Зразок суспільно-побутового красномовства

“Він був сином мужика, - і став володарем у царстві духа.

Він був кріпаком, і став велетнем у царстві людської культури.

Він був самоуком, і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим.

Десять літ він томився під владою російської солдатської муштри, а для волі Росії зробив більше, ніж десять переможних армій.

Доля переслідувала його в житті, скільки лиш могла, та вона не зуміла перетворити золота його душі у ржу, ані його любові до людей у ненависть і погорду.

Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті – невмирущу славу і всерозквітаючу радість, яку в мільйонів людських сердець все наново збуджуватимуть його твори”.

5. СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ КРАСНОМОВСТВО ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ БОРОТЬБИ ЗА ВЛАДУ ТА ГАРМОНІЗАЦІЮ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.

Соціально-політичне

красномовство – це виступ оратора, що виражає інтереси тієї чи іншої

партії (політичної сили) або роз'яснює якусь суспільно-політичну ситуацію.

Головні риси – підвищена ідейність (містить утвердження певних ідей, поглядів, ідеологічних позицій); **заангажованість** політичного оратора (він захищає позицію своєї політичної сили й намагається спростувати позицію іншої); **емоційність** (широке використання засобів виразності); сучасна політична риторика в більшості випадків – це риторика маніпулятивна (Політики максимально експлуатують емоції та почуття слухачів для досягнення своєї мети).

Політичне красномовство має такі **основні жанри**
– політична промова, доповідь, виступ, огляд,
бесіда.

Зразок соціально-політичного красномовства

П'ять десятиліть тому великий американець, під чиїм символічним захистом ми сьогодні зібралися, підписав Прокламацію про визволення негрів. Цей важливий указ став величним маяком світла надії для мільйонів чорних рабів, обпалених полум'ям спопеляючої несправедливості. Він став радісним світанком, що завершив довгу ніч полону.

Але через сто років ми змушені визнати трагічний факт, що негр усе ще не вільний. Через сто років життя негра, на жаль, як і раніше, калічиться кайданами сегрегації й оковами дискримінації. Через сто років негр живе на пустельному острові бідності посеред величезного океану матеріального процвітання. Через сто років негр, як і раніше, знемагає на задвірках американського суспільства і виявляється у вигнанні на своїй власній землі.

6. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ РИТОРИКИ ЯК ОКРЕМОГО ВИДУ КРАСНОМОВСТВА.

Військове красномовство – це виступи воєначальників та вождів перед своїми арміями.

Військова риторика – це наука та мистецтво доцільної побудови мовленнєвої комунікації військовослужбовців, спрямованої на забезпечення вирішення завдань військової служби (Сергій Зверев).

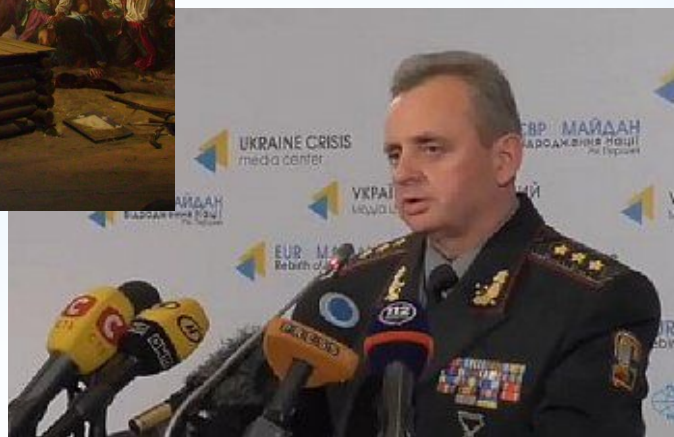

Ознаки військової риторики

1. Патріотичний характер.
2. Підвищена емоційність.
3. Стислість, лаконічність, чіткість і ясність настанов.
4. Імперативність, наказовість, відсутність обговорення.

Військове красномовство має такі різновиди: промова-наказ;
інструктивна промова; промова-заклик; виступ на військово-
політичну тему; форми інформаційно-пропагандистського
забезпечення: командирське (бойове) інформування, національно-
патріотична (військово-патріотична) підготовка.

Зразок військового красномовства

Ми не повинні забувати, що наше призначення – знищувати і гинути, і не повинні закривати на це очі. Воювати так, щоб знищувати і не гинути – не можна; воювати так, щоб гинути і не знищувати – дурниця. Отже, треба вміти знищувати, але і самому бути готовим загинути. Людина, що прирекла себе на загибель – страшна; її не спинити на шляху до мети, якщо шалена куля не скосить. Солдата треба настроїти так, щоб він не боявся загинути, але, разом з тим, щоб ця загибель дісталась ворогові дорогою ціною”

Завдання на самопідготовку

1. Вивчити теоретичний матеріал.
2. Підготувати виступ, ілюструючи один із розглянутих під час заняття видів красномовства.

